

Onderwerp Update voortgang Beschermd Wonen 2024
ter informatie

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	14 050	Bijlage(n)	-	Ons kenmerk	202460-2024
Datum	25-09-2024	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte lezer,

Gemeenten zijn in 2015 verantwoordelijk geworden voor Beschermd Wonen (BW) in het kader van de decentralisaties binnen het sociaal domein. Beschermd Wonen is bedoeld voor mensen die als gevolg van hun psychische aandoeningen en/of psychosociale problemen tijdelijk niet zelfstandig thuis kunnen wonen. Landelijk volgen we de transformatieopgave ‘Van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis’. Het uitgangspunt hiervan is dat mensen met psychiatrische en sociaal-maatschappelijke problemen ondersteuning op maat ontvangen in hun eigen woon- en leefsituatie, waar mogelijk in kleinschalige, in de wijk georganiseerde voorzieningen. De inwoner en haar behoeften staan daarbij altijd centraal. Om hier vorm en uitvoering aan te geven, wordt in regionaal verband samengewerkt met de andere Groninger gemeenten en het Programma Beschermd Wonen & Opvang (BW&O).

We hechten er waarde aan dat mensen in hun eigen omgeving hulp en begeleiding kunnen krijgen, waar mogelijk met hulp vanuit hun eigen netwerk. De intensiteit van toezicht en begeleiding kan variëren, afhankelijk van de behoefte en de ontwikkeling van cliënten. De keuze tussen Beschermd Wonen en Beschermd Thuis moet altijd worden afgestemd op de individuele behoeften en omstandigheden van de persoon in kwestie, met betrokkenheid van zorgprofessionals en familieleden.

In deze brief informeren we uw raad over de recente ontwikkelingen op het gebied van Beschermd Wonen op landelijk, regionaal en lokaal niveau.

Landelijke ontwikkelingen

Wet woonplaatsbeginsel en objectief verdeelmodel

In 2023 heeft het vorige kabinet besloten om de wet woonplaatsbeginsel controversieel te verklaren. Sinds kort is er een nieuw kabinet, en momenteel is het afwachten totdat er meer bekend wordt over de prioriteit die zij willen geven aan de invoering van de wet woonplaatsbeginsel. Bij deze wet hoort het objectieve verdeelmodel, dat gaat over de manier waarop landelijke gelden aan de gemeenten worden verdeeld. Ook de invoering hiervan laat op zich wachten, aangezien de wet woonplaatsbeginsel en het objectieve verdeelmodel onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. De eventuele invoering van het objectieve verdeelmodel en de wet woonplaatsbeginsel zullen effect hebben op de verdeling van de

Volgvel 1

financiële middelen en op de manier waarop we bepalen of de gemeente van herkomst of de gemeente van verblijf bij verhuizing binnen de regio verantwoordelijk is voor een inwoner.

Bestuurlijke afspraken Wlz Ggz

In het voorjaar van 2023 maakten Rijk, gemeenten, het CIZ, zorgkantoren en zorgaanbieders bestuurlijke afspraken over passende zorg en het terugdringen van de instroom in de Wlz Ggz. Hiermee wilden de betrokken partijen ervoor zorgen dat mensen met een ernstige psychische aandoening en een langdurige, intensieve zorgvraag passende zorg en ondersteuning krijgen in zowel de Wmo én de Wlz. Deze bestuurlijke afspraken zouden lopen tot 2025.

Het Rijk besloot om de volumecompensatie (een onderdeel van de systematiek van het gemeentefonds) in 2024 en in 2025 voor het onderdeel Beschermd Wonen niet toe te kennen. Dit besluit werd gemaakt op basis van cijfers van de deelpopulatie die beschermd woont. Deze deelpopulatie is echter de laatste jaren kleiner geworden als gevolg van de ingezette beweging naar Beschermd Thuis én de openstelling van de Wlz.

Met dit afwijkende besluit over de volumecompensatie voor Beschermd Wonen is het Rijk voor gemeenten geen betrouwbare partner. Voor gemeenten is het steeds lastiger een bijdrage te leveren aan de grote opgaven in het sociaal domein als de spelregels tussentijds veranderen. De commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs en het VNG-bestuur hebben daarop besloten zich terug te trekken uit de bestuurlijke afspraken Wlz Ggz.

Regionale ontwikkelingen

In samenwerking met de Groninger gemeenten en het Programma BW&O werken we aan de transformatieopgave ‘Van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis’ en de (door)decentralisatie in Beschermd Wonen. Een aantal regionale thema’s van het afgelopen jaar worden hieronder toegelicht.

Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang & Inloopvoorziening Ggz 2024

Na een zienswijze- en toestemmingsprocedure bij alle Groninger gemeenten te hebben doorlopen, hebben we sinds 1 juli 2024 een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling (GR). Met de ingang van de nieuwe GR is het oude convenant komen te vervallen, de inhoud hiervan is in de GR verwerkt. De nieuwe GR is inmiddels gepubliceerd.

Open House Inkoop

In de afgelopen periode is er in regionaal verband overlegd over het al dan niet openstellen van de Open House Inkoop. Er is besloten dit niet te doen voor het contractjaar 2025. In plaats daarvan worden er enkel een aantal inkoop Eisen aangepast, zodat deze beter aansluiten bij de praktijkervaringen van gemeenten en aanbieders. Deze aanpassingen zijn aan aanbieders voorgelegd en zijn per 1 januari 2025 van toepassing. Landelijk lopen er gesprekken over contractstandaarden voor inkopen binnen de Wmo. De ontwikkeling van de contractstandaarden Wmo (waaronder de algemene inkoopvoorwaarden) wordt gevolgd, en we beoordelen of, en wanneer, we daar mogelijk bij aan kunnen sluiten.

Hiernaast wordt er met projecten en pilots continu gezocht naar manieren om het zorgaanbod in Beschermd Wonen zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de populatie in Beschermd Wonen. Op deze manier blijven we doorlopend bezig met het ontwikkelen van een passend zorgaanbod, zodat we voor meer mensen een Beschermd Thuis kunnen realiseren.

Transformatieopgaven

Het afgelopen jaar is er aan een viertal regionale transformatieopgaven gewerkt. Het doel van deze opgaven was om de transformatie ‘Van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis’ verder uit te voeren. Momenteel wordt, in het verlengde van een van deze

Volgvel 2

transformatieopgaven, verder gewerkt aan de ontwikkeling van het product ‘Wmo woonbegeleiding’. Het doel is om de instroom in een zwaardere verblijfssetting in Beschermd Wonen te voorkomen en de instroom naar een passend product te stimuleren. In de komende periode werken we regionaal verder aan de ontwikkeling van dit product.

Persoonsgebonden budget (Pgb) beleid

Vanaf januari 2024 is regionaal een kwaliteitstoetsing gestart voor nieuwe en bestaande Pgb-aanbieders binnen Beschermd Wonen. Het doel is om kwaliteitsbeheersing voor Pgb-aanbieders te realiseren door dezelfde kwaliteitscriteria voor gecontracteerde aanbieders toe te passen. De kwaliteitstoets is opgesteld in samenwerking met de regionale werkgroep Pgb en omvat vragen over de geboden kwaliteit van zorg en aangrenzende producteisen. De gestelde eisen aan Pgb-aanbieders vallen te allen tijde binnen dezelfde kaders als die waaraan aanbieders van Zorg in Natura (ZIN) moeten voldoen.

Ook lokaal wordt het beleid rondom Pgb aangescherpt. Er zijn vanuit de lokale Toegang Beschermd Wonen een aantal indicatiestellers aangewezen die zich specifiek richten op de Pgb-meldingen. Ook streven we naar een strengere poortwachtersfunctie ten aanzien van de Pgb-vaardigheid waar inwoners op getoetst worden. Dit doen we door alleen in gesprek te gaan met de Pgb-verantwoordelijke (in plaats van met de zorgaanbieder), door bewuste keuze-gesprekken te voeren en de Pgb-verantwoordelijke te wijzen op diens taken en verantwoordelijkheden die komen kijken bij het beheren van een Pgb.

Lokale ontwikkelingen

De landelijke en regionale beleidsontwikkelingen hebben effect op wat er lokaal te zien is aan inzet. Hieronder een samenvatting van de ontwikkelingen van het afgelopen jaar.

Lokale investeringen

Een andere manier waarop we invulling proberen te geven aan de transformatieopgave is met de uitvoering van de lokale investeringen. Elke gemeente krijgt de mogelijkheid om initiatieven en projecten met een preventief karakter te stimuleren en daarnaast bij te dragen aan de transformatiebeweging. In Groningse context is ervoor gekozen om onder andere te investeren in de lokale Toegang Beschermd Wonen, waar de indicaties voor Beschermd Wonen worden afgegeven. Met de inzet van uitstroomregisseurs is het mogelijk geworden om meer tijd en energie te steken in een duurzame uitstroom van mensen uit Beschermd Wonen.

De uitstroomregisseurs hebben zicht op de groep cliënten die bovengemiddeld lang in Beschermd Wonen verblijven. Zij zetten zich in om de doorstroom van deze groep te bevorderen en te onderzoeken of de problematiek simpelweg ‘te zwaar’ is om binnen twee jaar uit te stromen, of dat er andere redenen zijn dat er geen ontwikkeling te zien is bij de cliënten. Ook wordt de afweging gemaakt of de Wmo nog wel de juiste plek is voor de cliënt, of dat er baat is bij andere voorliggende voorzieningen zoals de Wlz. Met de inzet van deze uitstroomregisseurs hopen we zicht te krijgen op deze groep cliënten.

Werkwijze Toegang: instroom, doorstroom en uitstroom

De Toegang heeft het afgelopen jaar een aantal doelen gesteld om de instroom te verminderen, de doorstroom te bevorderen en een duurzame uitstroom te stimuleren. Om de instroom te verminderen, zijn er bijvoorbeeld indicatiestellers aangesteld die alle meldingen screenen en beoordelen of een voorziening in Beschermd Wonen op dat moment het beste aansluit bij de hulp- en begeleidingsvraag van de inwoner. Een andere doelstelling van de Toegang is een heldere informatievoorziening. Door een folder te maken en de website van de gemeente Groningen (afdeling Beschermd Wonen) regelmatig te updaten, proberen we inwoners zo snel mogelijk te voorzien van informatie over het aanstaande traject en wat er van hen wordt verwacht. Beschermd Wonen maakt onderdeel uit van de Wmo, en daarom gaan we uit van een tijdelijke voorziening. Door hier helder over te communiceren en duidelijk

Volgvel 3

verwachtingen te scheppen, komen inwoners niet voor verrassingen te staan. Met de folder wordt ook informatie gegeven over de mogelijke inzet van het voorliggende veld en de algemene voorzieningen.

Er wordt continu gekeken hoe de (vernieuwde) werkwijze bij de Toegang verder kan worden ontwikkeld. Zo is er nu het uitgangspunt om langere indicaties voor voorzieningen in Beschermd Wonen af te geven. Tussentijds worden de indicaties meer gemonitord en geëvalueerd. De uitstroomregisseurs voeren ondersteunende, raadgevende en coachende gesprekken met hun collega-indicatiestellers over (mogelijk) stagnerende casuïstiek met betrekking tot het uitstromen.

Leidraad 'Realiseren voorzieningen voor kwetsbare groepen 2.0'

Het afgelopen jaar is, rondom de uitbreidings- en huisvestingsvraagstukken die we tegenkomen bij Beschermd Wonen, ook de leidraad 'Realiseren voorzieningen voor kwetsbare groepen 2.0' aan bod gekomen. Om zowel aanbieders als woningcorporaties goed te kunnen adviseren over de uitbreidings- en huisvestingsvraagstukken, is een goede interne samenwerking en de juiste toepassing van de leidraad van groot belang. De evaluatie van deze leidraad is inmiddels afgerond. Uit de evaluatie kwamen verschillende punten naar voren. Een van de belangrijkste bevindingen was de behoefte aan een heldere rol- en taakverdeling van alle betrokkenen. In de huidige versie van de leidraad waren de rollen en taken voor zowel aanbieders, woningcorporaties en inwoners als voor de interne collega's van de verschillende domeinen en afdelingen niet duidelijk genoeg omschreven.

Uit de evaluatie werd ook inzichtelijk dat, door de invoering van de Omgevingswet, de informatie over de wijze van participatie voor de inwoners zoals deze nu in de leidraad is opgenomen, geoptimaliseerd kan worden. Binnen de Omgevingswet wordt bij initiatieven namelijk nog meer aandacht besteed aan de mate van burgerparticipatie. Desondanks is in de afgelopen jaren geprobeerd om bij het realiseren van voorzieningen voor kwetsbare groepen altijd goed in contact te zijn met de omwonenden en inwoners. Bij de herijking van de leidraad zal het aansluiten bij de Omgevingswet (vooral ten aanzien van burgerparticipatie) een punt van aandacht zijn. Het huisvesten van kwetsbare groepen gaat bovenal om de verdeling en spreiding van woon-zorgvoorzieningen en dat gaat om meer dan alleen Beschermd Wonen. Dat maakt dat dit een omvangrijk onderwerp is. Later dit jaar wordt uw raad op de hoogte gesteld van de uitkomsten van de evaluatie en wordt er een procesvoorstel gedaan voor het vervolg van de (toepassing van de) leidraad.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.